

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po štiri prejemani, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje, za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po štiri prejemani za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petiti-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Novi volilni red.

(Konec.)

Tretji oddelek postave govori o razpisavanju in pripravi za volitve. Tu veljajo sedanje odločbe za volitve v deželne zbore. Samo nekatere — na videz prav nedolžne — stavke vmes nahajamo, po katerih je vladnim organom tak upljiv na sestavljanje volilnih listov pridržan, da naposled volitev poslancev ne bode več volitev, nego samo vladno imenovanje. O vseh reklamacijah zaradi volilnega prava odločuje deželni predsednik! Še nevarnejša pa je odločba v §. 26., kateri se proti koncu glasi: „Cesarski uradnik, ki ima odločiti o reklamacijah, sme 24 ur pred volitvijo volilne liste uradno popravljati.“ Kaj to pomeni? Uradnik sme izbrisati volilce, razlogi se že najdejo, sme v liste zapisovati druge itd., in vse to uradno in proti vsemu temu se sme rekurirati samo do cesarskega deželnega predsednika, ki gotovo svojega pokornega slugo ne bode na laž postavil. Zares liberalni se smejo imenovati možje, ki so to odločbo iznašli, servilni pa morajo biti tisti poslanci, ki jo hote sprejeti.

V kmetskih občinah se, kakor dosedaj volijo volilni možje; volilna komisija pri teh volitvah pa bode odsle sestavljena samo iz vladnega komisarja in občinskega predstojnika. Zakaj se je prenaradila za volitve deželnih poslancev veljavna odločba, da so udje volilne komisije tudi občinski svetovalci, nam nij jasno. Vsak prvotni volilec voli ustno ali po listkih, kakor je v dotični deželi do-

zdaj navadno; tedaj po slovenskih krajih ustna volitev ostane.

Vsak volilec, ali v kmetskih občinah izvoljeni volilni mož, dobi volilni list in glasilni listek, ako je volitev po listkih navadna. V mestih in trgih se pa bode povsod volilo po glasilnih listkih pismeno. Veljavni so pa samo uradno štempljani glasilni listki. Ako kdo svoj volilni listek izgubi ali pokvari, dobi na zahtevanje, od urada ali na dan volitve od vladnega komisarja drugi glasilni listek.

Četrti oddelek postave odločuje, kako ravnati pri volitvi poslancev.

Volitev vodi volilna komisija, katera ima biti iz sedem volilcev. Pa kako se ta komisija sestavi? Tri ude volijo zbrani volilci po večini glasov, tri ude imenuje vladni komisar in sedmi ud komisije bi imel biti izvoljen od teh šestih po nadpolovični večini glasov. Ako se teh šest udov po dvakratni volitvi ne more zediniti o sedmem udu, imenuje ga vladni komisar. Zares prav liberalno! Dosedaj so volilci imeli pravico, štiri ude komisije voliti, komisar pa je samo tri imenoval. Liberalni (?) Lasser bi najpreje bil vso sestavo komisije prepustil vladnemu komisarju, ker se pa tega vendar na prvi hip nij upal izpeljati, je vsaj svobodnejšo staro odločbo nadomestil z novo, prav po birokratiškem duhu dišečo predpravo volilnega komisarja.

V mestih in trgih odločuje tri ude komisije občinski zastop, tri imenuje vladni komisar in s sedmim se godi, kakor ravno

povedano. Udje volilne komisije volijo izmed sebe predsednika. —

Volilna komisija ima o veljavi oddanih glasov samo tedaj odločevati, ako bi se: a) dvomilo o identiteti volilca, b) ako gre za veljavo ali neveljavo posameznih oddanih glasov, ali pooblastil, ali preklicanj pooblastil in c) ako se proti volilni pravici v volilnih listih vpisane osebe pri volitvi ugovarja. Tak ugovor pa se sme samo storiti, če se trdi, da je dotična oseba po sklenjenji volilnih listov izgubila lastnosti volilčeve.

Volilni akt se potem godi, kakor dosedaj pri volitvah za deželne zbore. Trgovinske in obrtnijske zbornice volijo v pričo vladnega komisarja po glasilnih listkih. —

To je tedaj glasoviti novi volilni red, od katerega so že toliko let kokotali vsi ustavoverni listi ter vernemu ljudstvu vedeli pripovedati o polnih loncih svobode, katera se bode po volilni reformi razlivala po stari Avstriji. Mesto dobrega obeda pa, ki se nam je obetal, dobomo, ne kruha in vode, kakor Rechbauer pravi, temu suho trde kámenje; na mesto obetane svobode — podvojen in potrjen birokratiški aparat za pačenje glasu narodov.

Prošnja do cesarja.

— Iz Gornjega grada na Štajerskem 18. febr.: Celi odbor gornje graške občine je enoglasno sklenil peticijo do cesarja. Okrajni zastop tudi pripravlja prošnjo do cesarja zoper to volilno reformo in jo bode v kratkem odposlal. (Podpise prejeli. Ur.)

Listek.

Ivan Erazem Tatenbah.

Izvirni historični roman iz slovenske zgodovine.

(23. nadaljevanje.)

Sedemnajsto poglavje.

Dne 21. marca je bil petek. Petek je že po ljudski vraži dan nesreče in nezgode.

Nad glavnim mestom Štajerske dežele Gradcem je visel meglovit, pust dan. Po graških ulicah je bil zmrzel sneg, da si se je čas bližal že spomladi. Ljudi je bilo ob desetih do poldne malo na ulici. Uzrok temu so bile morda zamolke govorice, ki so šle od ust do ust. Vojakov je bilo tu in tam mnogo videti, posebno dragonarjev na konjih.

Tatenbah je bil v Gradci. Denes pred poldnem so bili plemenitaši iz dežele k nekemu posvetovanju sklicani. Med povabljenimi je bil tudi on.

V svoji hiši na Lugeku je bil baš svojemu dostojanstvu in bogatstvu vredno opravil se, da bi v krogu svojih sostanovnikov

sijajno izpolnil svoje mesto. K njemu pride stotnik Kaldi.

„Kaj novega?“ vpraša ga Tatenbah mirno.

„Meni se vidi, da ne bode nič dobrega. Nij nemogoče, da smo izdani. Bil sem pred burgo. Tam so gospodje zbrani in tiho med soboj govoré. Meni nij dobro pri duši, in dozda sem še vselej prav slutil. Jaz bi vam svetoval, da se tiho umaknete iz tega gnezda in da odidete naglo na svoja posestva.“

Tatenbah se nasmehne.

„Kdo si bode upal nam kaj storiti ali samo reči?“ vpraša ponosno. „Slabo vam kot vojniki pristojta tak strah.“

„Kot vojniki nimam strahu, ako vidim sovražnika pred soboj, kajti pred tacim se lahko branim. Drugačen je sovražnik v temi, za hrbtom, kjer ga ne vidimo. In jaz se bojim, da imaste vi tacihi.“

„In kaj za to?“

„A! mi imamo glave tikoma blizu zanjke, gospod grof. Cesar ima še dosta ljudi, ki se mu s tem prikupiti želé, da mu svojega soplemenitnika izdada.“ pravi Kaldi.

Tatenbah stresne z glavo, kakor da bi hotel z za hip obledelega lica in iz glave otresti vsako bojazen; prehodi dvapoti naglo sobo gori in doli in vpraša:

„Ali misliš, da bi si kdo upal roko položiti na grofa Tatenbaha, kneza Rajustajnskega, skrivnega svetovalca cesarjevega?“

„Tu v Gradci nij nič nemogoče“ odgovori Kaldi.

„Ne poznaš ti naših ljudi — odgovori grof. — „Ako tudi kaj slutijo, dokazov še nemajo, ne morejo imeti. In predno se bodo do tega odločili, da proti moji osebi kolikaj počnejo, izvedel bodem gotovo vsaj nekaj, toliko imamo že prijateljev. In potem je treba stoprv misliti na odnikanje. — A zdaj je čas, da grem. Me spremljate? — Ne! ostanite tu, jaz grem sam. Kmalu se vidi!“

In šel je sam.

Ko pride pred cesarsko burgo, najde mnogo znancev v gruči stojećih in tiho med soboj govorečih. Okolo je stalo mnogo vojakov. Opazil je, da se vse oči na njega obračajo.

Pristopi k eni gruči, kjer je stalo več

— Od **sv. Lenarta** v slovenskih goricah 19. febr.: Evo Vam lastnoročni podpisi 80 najveljavnejših posestnikov naše fare na prošnjo do cesarja. Še več bi se jih bilo podpisalo, pa hiteli smo odpošiljati pole s podpisi. (Prejeli. Ur.)

— Iz občine **Zgornjo-žeravske** pri sv. Lenartu 19. febr.: Tudi naša občina pristopi k peticiji do cesarja. (Prejeli. Ur.)

— Iz **nemškega Gradca** smo prejeli 88 podpisov gg. tamošnjih slovenskih univerzitetnih študentov; iz **Maribora** podpise gg. seminaristov. Tudi v **Ljubljani** se je že več sto rodoljubov podpisalo.

— Iz **Radoljce** na Gorenjskem 18. febr.: Kar je tukaj zavednih narodnjakov, so vsi peticijo do cesarja podpisali. (Podpise prejeli. Ur.)

— Dalje je došlo več sto podpisov iz **Sodražice** in **Jesenic** na Kranjskem.

— Na dalje se nam naznanja, da so v Ljubljano v prave roke prišle podpisane peticije iz kranjskih občin **Suhor**, — **Velika Loka**, — **Slivnica**, — **Velika Račna**, — in **Luče**.

— Končno še enkrat opominjamo, da naj se vsi nabrani podpisi vsaj do **24. t. m.** pošljejo ali naravnost presv. cesarju ali uredništvom slovenskih listov.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V torek ste obe zbornici našega **državne zbornice** imeli seje. V poslanski zbornici naznanja predsednik, da mu je od onih naših poslancev, kateri so izgubili svoje mandate, ker o svojem času niso odgovarjali na dopis predsednikov, došlo pismo, v katerem izrekajo, da se sedaj ne morejo udeležiti pri sejah državnega zbora. Pismo se brez debate na znanje vzame. Potem se bere dopis ministerstva, naj državni zbor volitve v delegacije vrši. Prihodnja seja bode v petek 21. februarja. Tudi v gospodski zbornici se bere dopis ministerstva, da se bodo delegacije 2. aprila začele, naj se tedaj volijo delegati. Potem se začne debata o novem redu za kazenske pravde. Stari birokrat Lichtenfels je pri tej priložnosti obširno govoril proti porotnim sodnijam. Zlasti pri nas v Avstriji, pravi mož, preti

nevarnost, da bode neodvisnost in nepristranost porotnikov se težko dala uresničiti zaradi velikega nasprotstva v političnem, narodnem in socialnem oziru. Skušnje v tiskovnih pravdah vsaj to kažejo. Najhujša politična zločina niso bila kaznovana. (Zakaj vendar nij Lichtenfels za grand-profosa postavljen na Češkem? Pa menda se bode zdaj njegova vest pomirila, ko nemški porotniki dosledno za krive spoznajo češke žurnaliste.)

Ustavni odbor je imel 19. t. m. daljno razpravljanje o volilni reformi. Na Herbstov predlog se je število mestnih poslancev za Češko še za enega (to se ve: nemškega) poslanca povišalo. Proti temu je bil edini Coronini. O dalmatinskih direktnih poslancih se še nij sklepalo, temuž sklepanje odložilo za tako dolgo, dokler se ne izreko dalmatinski zastopniki. Dalmatinci bodo torej precej dobili priliko, že ustavnem odboru pokazati, ali se bodo udeležili pri „prelomljenji ustave“ ali ne.

Poljski poslanci so sicer pri zadnji seji državnega zbora bili nazoči, in „N. Fr. Pr.“ se tolaži, da Poljaki vendar ne bodo izstopili iz državnega zbora. A „Dzenik poljski“ si pa daje iz Dunaja poročati, da je poljska delegacija v poslednji klubovi seji sklenila, pri sejah državnega zbora ne udeležiti se, kadar pride volilna reforma do posvetovanja.

Ministerska kriza na **Ogerskem** še nij poravnana. Minister notranjih zadev Toth se je namreč odpovedal svojemu ministerstvu sedežu, in sedaj iščejo naslednika, a ga ne morejo najti. Mi bi Ogrom srčno radi našega Lasserja odstopili; tudi Giskra bi bil pravi mož v duhu Lonyay-evem. Oglašilo se jih je sicer mnogo, govori se od 24 kandidatov za ministerstvo, pa izbira je težka, ker nobeden nema potrebnih lastnosti. Najnovejši kandidat je grof Julius Szapary; imenovan pa še nij.

Za gubernerja v **Reki** namerava ogersko ministerstvo imenovati grofa Gezo Szapary, ki je zdaj podpredsednik stavbnega sveta.

Vnanje države.

Pruski kralj je prehitel zbornico poslancev s tem, da je samolastno izvolil komisijo za preiskavanje znanih Wagenerjevih barantij iz dveh sodnikov in dveh kraljevih uradnikov. Zbornici, ki je hotela stvar preiskati po parlamentarni komisiji, nij ostalo drugega, nego poprijeti se milostne kraljeve naredbe ter izvoliti dva poslanca v kraljevo komisijo. Odbrala je za to Laskerja in Koedlna, ki pa ne bosta dosti opravila. Tako je vpeljan na Pruskem zopet „strah božji“.

Francoski predsednik Thiers je prejel poročilo trideseterih, o novih postavah, katere se imajo predložiti narodni skupščini. Uvod tega poročila je jako pomirljiv, a v drugem se odsek drži svojih nasvetov. Ker pa odsek še nij vsega določil, in bodo Arago, Tallon in drugi še svoje popravke nasvetovali, je še zmiraj mogoče, da se odsek s Thiersom zedini. Kadar bode Thiers napravil svoje opombe k poročilu, bode se odsek še enkrat posvetoval, potem pride poročilo v narodni skupščini kmalu na vrsto.

Castelar je poslal španjskim poslancem na tujem okrožnico, v kateri pravi med drugim: Svobodni kortesi so sprejeli republiko. Vodilo jih je pri tem prepričanje, da ustrezajo s tem javnemu mnenju celega naroda. Okrožnica dalje priznava lojalno obnašanje kralja Amadeja. A on nij mogel premagati nasprotja ponosnega naroda proti vsemu, kar bi kratilo njegovo neodvisnost. Kralj je z lepa poravnal razpor s tem, da je odstopil. Ljudstvo je mirno in armada udana. Vse oblasti poslušajo mirno dalje. Republika je bila vpeljana brez sile. Nova vlada je precej obrnila vse moči na to, da izvrši naročila narodne skupščine ter ohrani javni red. V tem smislu naj naznanijo to dotičnim vladam.

Amerikanski poslanec Sickles je obiskal 15. t. m. predsednika španjske vlade Figuerasa, ter mu izrekel voščila Amerikancev za srečni napredek nove republike. Dejal je med drugim: „Zedinjene države ne morejo brez sočutja ostati pri tej važni premembi. Amerikanski narod, ki že sto let uživa do brote svobodnih naprav, ve najbolje, kolik upljiv imajo te na napredek narodov, zato se veseli, da je španjski narod, nasledovaje njihovemu izgledu, našel s tem pomočke in pota, da svojo moč in blagostanje utrdi. Figueras je odgovoril na to, da, kakor so Amerikanci Španjcem hvaležni, da so Ameriko našli, tako se jim nasproti Španjci zahvaljujejo, ker so ondi ustanovili prvi svobodno vlado, ki hrani v sebi spoštovanje človeških in narodnih pravic.“

Imenovanje generala Pavia za zapovednika severne armade je napravilo v Madridu dober vtis. Vlada bode ponudila upornim karlistom amnestijo, ako se podvržejo v 14. dneh. Francoska je priznala španjsko republiko.

Švicarska vlada je dala Mermilloda odpeljati čez mejo na Francosko, ker se nij hotel udati. Tako je genevski kanton sedaj brez vikarja, kakor tesinski, kjer je tudi papež svojevoljno postavil vikarja.

Največji in najvažnejši **portugalski** list „El Comercio“ piše vsled zadnjih dogodkov na Španjskem: „Tedad imajo Španjci

njegovih znancev: grof Brajner, grof Stubenberg, baron Jehlingen in drugi. Vpraša kaj je novega, a nobeden mu pravega odgovora ne da.

Začenja mu neizrečeno tesno prihajati. Ko bi bil mogel nazaj iti, bil bi to precej storil. Ali potem bi se bil še bolj vzbudil sum. Nij se dalo. Moral je naprej, naj pride kar hoče. Da hudega ne bode, to je upal še.

Ogovori potem Kellersperga. Ta se uda ž njim v legek navaden razgovor o vsem in ničem, kakor je navada. A Tatenbah opazi tudi na njem, da se neobičajno hladno obnaša.

„Kaj pa imate denes vsi“, vpraša ga Tatenbah. Glas se mu nekako trese.

Predno je bilo treba Kellersbergu odgovoriti, pristopi k njima baron Losenstajn, isti, ki je bil že prej, pri znanem obedu v Poljskavi, Tatenbahov sum vzbudil. Baron je imel denes čuden, prijazen nasmehljaj na ustih, ko je Tatenhaha pozdravil in mu rekel:

„Grof Tatenbah, prijatelji vas pred sve-tovalsko sobo čakajo. Hočete-li vstopiti?“

„Idete z nami?“ vpraša Tatenbah Kellersperga.

„Ne z vami“, odgovori ta resno.

Ko Tatenbah vstopi v predsobano, najde zanj strašen prizor. Ob stenah je bilo polno oboroženih, spredaj so stali: graški mestni sodnik, njegov najhujši sovražnik grof Franc Adam Dittrichstajn, deželni profos Jurij Franc Vilski (ali kakor se je nemški pisal: von der Will), obristlejtant dragonarjev Ivan Tomaž Sajer in drugi. Vse oči so bile probodljivo na Tatenbaha uprte, in predno je mogel svoje misli zbrati, bila so vrata za njim zaprta, oboroženi vojaki so mu stopili za hrbet in ob straneh.

Obristlejtant Sajer in graški mestni sodnik stopita pred Tatenbaha, in prvi dvigne roko in glasno in slovesno pravi:

„Gospod Ivan Erazem grof Tatenbah in Rajnstajn, jaz vas v imenu cesarjevem v zapor devljem zavoljo veleizdajstva! Dajte svoj meč sem!“

Ponosni, veliki mož nij mogel nobene besede izustiti, ko je na naglem videl, da je izgubljen. Njegov pogum, kateri ga je v zadnjem času povsod spremljal, zapustil ga je v tem trenutku. Tresel se je na vsem

životu. Kakor mehanično je prijel za svoj meč. A ne, da bi se v bran postavil, kajti bil je tu sam, množini nasproti, vsaka bramba bi bila zastonj. Hotel je meč odpasati in ustreči ukazu, naj ga kakor ujetnik izroči. Toda roka se mu je tresla tako, da je precej časa potreboval, predno je orožje od-pasal.

Sajer vzame Tatenbahov meč in migne vojakom.

Dva pod-oficirja Žak Gerhardovih dragoncev pristopita, vsak prime Tatenbaha pod eno pazduho in s Sajerjem na čelu, odpe-ljejo oboroženci grofa skozi skrivni hodnik na grad.

Na gradu ga izroče stražmeštru Jurju Vambrehtu, kateri ga zapre v posebno dobro zatvoreno sobo. Obilo straž se na gradu nastavi. Govorica o tem, kar se je ravno zgodilo, razširi se na enkrat po vsem mestu, in strašno poveličano, olepšano in spačeno pripovedanje o strašni zaroti, ki je zdaj pre-čena, gre od hiše do hiše, od soseda do soseda.

(Dalje prih.)

vendar enkrat republiko. Bog daj, da se ohrani, ker sicer bi prišli pod jarem najhujšega despotizma. Portugalci bodemo pazljivo spremljevali napredek nove vlade, katera, ako se ohrani, se bode gotovo razširila čez mejo, ne s silo, nego po naravnem upljivu politične propagande. Portugalci jo bodemo z veseljem sprejeli.“

V angleškem parlamentu je minister Enfield odgovoril na vprašanje poslanca Akroyda, da se v Kini zares nahaja veliko oglja, posebno v severni okrajni Chang-si, a do sedaj nij bilo mogoče napraviti Kino, da bi se poslužila teh zakladov.

Dopisi.

Iz Trsta, 17. jan. [Izv. dop.] (Slovenski napredek pri vojski.) „Svoji pri svojih se čutijo dobro.“ Naši „kranjski fantje“, to je podoficirji tukaj bivajočega 17. polka so napravili v petek 14. t. m. sijajen ples v salonu „zelenega hriba“. Povabili so vse tukajšnje bolj znane Slovence. Že pri vstopu v salon nas je obveselilo videti dva krepka slovenska vojaka na straži stati, vse je po stopnicah ovenčano, s puškami umetno olepšana, in pri puškah vabijo prijazno slovenske narodne trobojne zastave. Pred vrati vhoda sprejema odbor plesa s slovenskim pozdravom, odlikovaje se s trobojnimi narodnimi trakovi na rami, nad vrati pa je videti lep transparent v narodnih barvah z gorečimi črkami „za cesarja in za dom“. Gotovo lep napredek zavedanja Slovencev pri vojaki, ker se še skoraj slovensko misliti prepoveduje. — Udeležilo se je okolo 700 oseb tega veselega večera, katerega bode v Trstu sleherni pomnil. Ples je bil živahen, ker je dvorana velika. Udeležilo se je plesa od 90 do 100 parov, posebno lepo je plesalo čvrtorko 96 parov. Počastili so ples s svojo nazočnostjo generali, obrist in drugi „veliki“ gospodje raznih stanov. Godba je bila izvrstna. Stoprv proti sedmi uri v jutro smo dali boginji plesa slovo. Posebne zasluge gredo vrlemu odboru. Naj še pristavim, da med dekoracijami je vsakemu v oči padal v dvorani velik kanon na kolah z vojaško trofejo, kateri je zopet na vrhuncu slovenska trobojnica stala. Dolžnost me veže, da se v imenu vseh, kateri si štejemo v čast, da smo imeli priliko se udeležiti, zahvaljujem, ter vskliknem: Živeli slovenski vojaci!

Iz Ogerskega 18. febr. [Izv. dop.] Čudno, ali skrben opazovalec ne zgreši lahko tega, da ogerska regnikolarna deputacija toliko časa potrebuje — da se navadnega izraza poslužim — svojim bratom, hrvatski deputaciji na njihovo vlogo odgovoriti. Večkrat sem že v Vašem cenjenem listu izpovedal, da po izjavah merodajnih ogerskih krogov sodeč, dvomim, ali ne bodo možje narodne stranke po prostem potu se vendar udali. Naj si bode javno mnenje, ali značajnost nekaterih soudov hrvatske narodne stranke, da se končno trdni patrijotični principi do denes kažejo, brat Magjar zaradi tega nij le oplasen, nego mora tudi pomočnih vojsk pričakovati, da proti, po naključji historično pravo terjajočemu bratu Hrvatu naskok napravi; — za tega delj dolgočasno obravnavanje ogerske regnikolarne deputacije. — Blage duše — enakomislečih bratov harmonirajo takoj, in tako se tukaj godi, da se tolažé: neposrednja volilna reforma Cislajtanije bo tudi brata Hrvata, po omahovanji, ki ga bode ta novi avstrijski eksperiment na

vseh avstrijskih Slovanih prouzročil, bolj voljnega naredilo. Ergo: mi veliki magjarski politikarji, kaj nam treba hiteti z našim delom, ako brate „Švaba“ v Avstriji pota odpira. ki so nam ugodni, torej rajše počakajmo, morebiti da se „Švabu“ posreči, in Hrvat se bode tega ustrašil in mi ga meni nič tebi nič ulovimo in ga zapremo v koš. — Taka je po prilici logika naših cis- in translatjanskih politikarjev. Eni se trudijo tukaj, drugi se trudijo tam — jaz pa si dovoljujem biti te misli, da bode transport — vseh teh krivih državnih idej čez ne dolgo časa ta, da se bode večina avstrijskega prebivalstva za to odločila, da odločno dosedajne politikarje iz dnevnega reda izbriše, in može, katerim so avstrijski narodi dragi in ljubi, na vladanje postavi. Na Dunaji kakor tudi v Pešti zborujejo sedanji osrečevalci monarhije v provizoričnih poslopjih, t. j. v lesenih kolibah — dokaz, da definitivno še nismo državno organizirani, in jaz mislim, da čas nij dalječ, ko bodo provizorije, alias eksperimenti morali ponehati, če hočemo zahtevati, da država sploh še obstoji. Nemamo dosti časa prepirati se — nego najzadnji čas je delati, katera inicijativa gre monarhu.

Domače svtari.

— (Iz Gorice) se nam piše 17. t. m.: Naš Rus, g. prof. Baudouin de Courtenay nas je zapustil te dni. Odpeljal se je namreč v Milan, da se seznani s prvim ital. filologom prof. Ascoli-jem. Povrne pa se čez nekoliko tednov zopet v Gorico, kjer bode nadaljeval svoje študije o slovenskih dijalektih. Obiskati namerava tudi Rezijane in pa beneške Slovence. V desetih mesecih svojega bivanja na Slovenskem je učeni gospod nabral na tisoče narodnih pesmij, pravljic, vraž, prič i. t. d., in prav hvaležni mu bomo morali biti Slovenci, kadar to narodno blago izda s pomočjo petrogradske akademije.

— („Dunajski sonetje“) so izšli v 2. nekoliko pomnoženem natisu v enem vezku. Vezek, broširan, po 50 kr. se dobiva pri g. Jos. Stritarji na Dunaji (III. Marokanergasse 9.)

— (Velika goljufija.) Včeraj dopoldne ob 9ih pride k c. k. deželni sodnji g. P., davkar pri ljubljanski davkariji ter izpove, da že od l. 1864 sem si je jemal davkarskih in depozitnih denarjev. Za vso svoto, koliko denarjev je na ta način sčasa bil ukradel, še sam nij vedel. Govori se od 80.000 gld!!! Može zdaj zaprt. Kam je spravil toliko novcev, si nikdo ne more razvozlati, ker je prav zmerno živel in nikoli nij bilo slišati, da bi tratil bil denarje. Ves svet se pa po pravici čudi, kako se je moglo skozi devet let tako krađenje vršiti, kljub obilnim nadzornim organom in večkrat vsako leto ponavljajočemu se revidiranju kas. Čemu pa so gg. inšpektorji, finančni svetovalci itd., ako se jim pred nosom odmakne 80.000 gld. iz cesarskih kas? In kdo ima škodo, kakor vsi davkoplačevalci.

— (Dobro je c. k. — — ustavovnim biti.) Piše se nam: V drugej polovici lanskega leta se je v „Laibacherici“ uradno naznanilo, da je notar Kranjski, Sterger suspendiran. Ob enem se je v Kranjskem mestu ravno to na boben razglasiti dalo s pristavkom, da njegova opravila prevzame notar Triller. Ta je tudi prišel dva-

krat — trikrat; ker pa nikakoršnega opravila nij našel — ga nij več. In zakaj? Sam gospod c. k. okrajni sodnik Potrato Sterger-ju na roke gre — ker je bil vedno nemškutar in ustavoveren! In tako opravlja svojo službo še zdaj, kakor poprej, s privoljenjem ravno tiste c. k. okrajne sodnije, ki ga je suspendirala in na boben djala. Kako pa se dela z narodnimi notarji in odvetniki?!

— (Rojanska čitalnica) napravi namesto v nedeljo 23., v soboto 22. februarja ples. Vhod je samo udom dovoljen, kateri blagovolijo pripomoči blagajnici s 50 soldov vstopnine. Začetek ob 9¹/₂ uri zvečer. Odbor.

— (G. Fortuna), odbornik kranjske kupčijske zbornice se je odborništvu odpovedal.

— (Prof. Matković), hrvatski akademik, je dobil ruski orden sv. Ane.

— (Dvajseta slovenska predstava) dram. društva v deželnem gledališči bode v nedeljo 23. februarja. Predstavljali se boste dve pustni burki „Čitalnica pri branjevki“ burka v 1 dejanji in znana na novo scenirana parodistična opera „Kralj Vondra XXVI“. V postnem času pa pridejo na visto resneji igrokazi, katerih ima dram. društvo več pripravljenih.

— (Deželni šolski svet kranjski) je v poslednji seji 13 duhovnikom, ki so dobrovoljno sami vzdrževali ljudske šole „za silo“, kjer nij popolnih taciš šol, podelil okolo 600 gold. remuneracije za njihov hvalevredni trud, mnogim revnišim učiteljem pa denarne podpore.

— (Iz seje kranjskega deželnega odbora 14. februarja.) Po deželnem glavarju vitezu dr. Kaltenegger-ju na podlagi sklepov deželnega zbora izdelani načrt pogodbe z grofom Lanthie-ijem zaradi 30letnega prepusta Slapskega posestva za napravo deželne vinske šole, je bil soglasno sprejet. — Na odgovor vodstva Ljubljanske hranilnice, da zdaj ne more še pod nikakimi pogoji novega realkega poslopja odstopiti deželi v lastnino, a da tudi ne more reči, kdaj bode to mogoče, je deželni odbor sklenil, o tej stvari najpred posvetovati se z mestnim magistratom zaradi ogromnih stroškov za šolsko pohištje, katerih 2 tretjini ima dežela, 1 tretjino pa mesto plačati, potem pa vodstvu hranilnice odgovoriti, da — ako bi se kedaj to poslopje za kak drug namen rabilo, se deželi odpoved dá vsaj 4 leta naprej, da jej je potem mogoče, realki drug primeren prostor preskrbeti. — Na pritožbo novega občinskega odbora neke občine, da brez temeljitega vzroka nij prišlo zadostno število odbornikov k volitvi novega župana in svetovalcev, je deželni odbor sklep občinskega odbora potrdil, po katerim imajo izostali odborniki po 20 gl. kazni plačati v občinsko blagajnico, dalje pa tudi vkretili, da se imajo v drugo vsi občinski odborniki k volitvi županovi sklicati, zraven odbornikov pa tudi njih namestniki, da po potrebi one izostale odbornike nadomestijo; ako bi koga teh ali unih zopet ne bilo k volitvi, bode deželni odbor na podlagi občinske postave naložil po 100 gld. globe. — Službo uradnega deželnega praktikanta je dobil diurnist Josip Paternoster. — Sklep poslednjega deželnega zbora, da se vožna cesta h kolodvoru Lokatratu uvrsti med konkurenčne ceste, in da se konec kamniško-črnske ceste od Kamnika skozi Mekinje, Godiče do konkurenčnega mo-

sta v Stranjah kot konkurenčna cesta opusti, ter da se namesti tega občinska pot na desnem bregu Bistrice od Kamnika mimo cesarske smodnišnice do mosta pri Stranjah med konkurenčne ceste uvrsti, zadobil je cesarjevo potrjenje. („Nov.“)

— (Iz Buzešćine v Istri) se piše o tamošnjem narodnem gibanju v tržaško „Našo Slogo“. Znano, kako smo slavno pobedili mi kmeti prigrdom zadnjih občinskih izbirah. Veselo smo se pripravljali na slogu i jedinstvo pred glasovanjem, glasovali smo jednim glasom i jednim se srcem radujemo sad svi liepoj pobjedi. — Sad pak, su dvadesetorica protivnikov učinili protest na kotarski kapitanat, tvrdeć da je glasovanje bilo nezakonito, da su bili glasovitelji podkupljeni (lahko je pisati al dokazati je težko), da nije inteligencije med novo-izabranimi zastupnici, da su većim dielom svi u rodbini jedan s drugim — i što vam ja znam kakvih su još drugih neumnih stvar h stavili u pismu misleć, da kotarske oblasti imaju morda onu inteligenciju, kojom se oni odlikuju! Ako nije bila dosad, poznata je sad njihova mudrost i u Kopru kotarskomu Kapinatu i u Trstu visokemu Namjestničtvu! — To se razumi, protest bi odvržen posvema, i do skora će biti sazvana prva sjednica novog zastupstva. I o tom, ako mi bude lazno, hoću vam se oglasiti. — Roč nam je blizu, i tamo imamo kmetske braće; ufam se, neće vam dodijati, ako vam što javim i o njih. — Tamo su bili izbori občinski 4. t. m., nu radi nezakonitosti dokazane već od početka glasovanja, budu prekinjeni i prenešeni na 20. t. m. Puk je veoma uzrujan i nezadovoljan. O kako je bilo milo gledati Dolenjo-vasjane, kad su mnogobrojni svi skupa došli za svojim Plovanom na čelu im, da složno glasuju! — Ništa zato, Ročani i Dolenjovasjani, ako ste radi nazakonitâ postupanja in pogriješkah nekojih ljudi i zgubili onaj dan, nemojte učinit od manje, neg još u većem broju dodjite dne 20. i glasujte složno, kako jedan čovjek. Imajuć pred očima, da kmetska krv je jedna krv, da kmetsko srce je jedno srce, mi smo sjedinjeni glasovoli i pridobili: neka vodi i vas ta misao, pak bratinski izaberiti svoje kandidate i za njih jednim glasom glasujte.

Razne vesti.

* (Cesar Ferdinand.) Iz Prage se poroča, da cesar Ferdinand vedno huje slabi vsled splošnega oslabiljenja. Cesar skoro ves čas dremlje in samo za malo časa prebudi. Denes se je raznôsla govorica, da že umira.

* (Pravda Skrejšovskega.) Že 190 dnij sedi znani češki rodoljub J. S. Skrejšovsky, ustanovnik „Politike“, v preiskovalnem zaporu zarad že večkrat omenjene afere inseratnega davka. V pondeljek se je začela javna sodnijska razprava v Pragi. Odkar izhaja „Politik“, nij plačal inseratnega koleka, tako da je znašal lani ves dolg že 25.000 gld. Vsa pravda se suče okolo tega, ali je bil Skrejšovsky kot lastnik lista dolžen plačati ta znesek, ali se ina čar samo držati na listu imenovanih izdaviteljev. Iz početka so finančni organi iztrjali dolg samo od izdaviteljev, kateri so pa bili osebe brez vsega imetka, tako da vse rubljenje ničesa nij pomagalo. Končno so segali na Skrejšovskega, kot lastnika lista, kar skuša državni pravdnik dokazati. Nij tajiti, da stvar v prvi vrsti zadevlje samo finančne organe in zato se je ves svet čudil, da so iz nje napravili

zločinstvo ter v preiskavalni zapor dali Skrejšovskega, kjer ga drže že čez 6 mesecev, ne glede na to, da je „Politik“ že zdavnaj plačala čarju ves dolg. Po govoru državnega pravdnika predloži dr. Klaudy, zagovornik Skrejšovskega, naj se pred sodnijo povabijo tiskarji Ren in Gregr in eden izvedenec v dokaz, da se naznanila tudi brezplačno prejemajo v liste. Skrejšovsky potem sam govori, dokazuje, da sodnija nij kompetentna o tej stvari soditi in izpeljuje pomene založnika, lastnika in izdavitelja. Vsa obravnava bode osem dnij trajala.

* (Sneg.) V vojaški granici sneži že od 3. t. m. naprej. Sneg na gorah leži do 2 sežnja, v dolinah pa do 5 čevljev visok. Vsled tega so vse ceste zaprte, in če bode sneg pomladi hitro kopnel, bati se je silnih povodenj.

* (Koroška grahova klobasa.) V prusko-francoski vojski so grahove klobase bila zdrava in priljubljena jed pruske armade. Iz Pliberge na Koroškem se zdaj piše, da je neki Matelič, poročnik pri polku Marojčič, iznašel skrivnost, kako se delajo take grahove klobase, ki se od pruskih nič ne razločujejo. Mož mora biti velik čestitelj klobas, da skuša svojo vednost na kuhinjskem polji.

Izvirni telegram

„Slovenskemu Narodu“.

Iz Dunaja 20. febr. (Oddano ob 5. zvečer.) Denes je izročil knez Lobkovic peticijo češkega naroda zoper direktne volitve s četrtilijona podpisov.

Baron Rajer je izročil cesarju peticije iz Koroškega proti volilni reformi.

Vodja hrvatske narodna stranke, Mrazović toži dunajsko „Tagespresse“ zavoljo razžaljenja časti.

Tužci.

19. febr.

Pri **Elefantu**: Ott iz Linca. — Spandal iz Kranja. — Lenz iz Pešte. — Šandarič iz Trebiža. — Tavčar iz Vačjega. — Rosenberg iz Lokve. — Hirschel iz Dunaja. — Karschir od sv. Petra. — Wessel iz Dunaja.

Pri **Maliču**: Schwarz iz Monakovega. — Kimmel iz Dunaja. — Bar Apfalter iz Križa. — Frankel iz Dunaja. — Ambrožič iz Dolenjskega.

Opomenica.

Eksekutivne dražbe: 23. febr. Malnarjevo pos., 2500 gl., v Ljubljani. — Udovčev, 1900 gl., v Novem mestu. — Malnarjevo, 2500 gl., v Bistrici. — Robičeva pos. po 6000, 2620, 510, 400, 980, 250 gl., v Ormuži.

Dunajska borsa 20. februarja.

Enotni drž. dolg v bankovcih	70 gld.	35	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	70	„
1860 drž. posojilo	105	50	„
London	109	50	„
Kreditne akcije	339	—	„
Akcije narodne banke	1001	—	„
Napol.	8	70 ¹ / ₂	„
C. k. cekini	—	—	„
Srebro	108	30	„

Zastonj

razpošilja na frankirana popraševanja (5 kr. poštneine)

profesor računoslovja

R. pl. Orlicé

Berlin, Wilhelmstrasse 5

svoje nove zapisnike **dobitkov** (ne stoprv na predplačo, kot mnogi njegovih sleparskih posnemalcev, ki so brezimenno več časopisov zoper njega podščuli in ga obrekovali) s pojasnili svojih znanostno priznanih in kakor nam znano, **občno srečno** izkazanih

podukov za loterijsko igro.

Takša popraševanja priporočam čest. bralcem. (48—1)

Za svetovno razpostavo na Dunaji

se kupujejo lepi, dolgi **ženski lasje**; rumeni (blond), rdeči in sivi imajo prednostne cene in se lahko po pošti pošiljajo; tudi se sprejemajo posamezni kosi, in denar za-nje se takoj pošlje. (33—18)

Wilhelm Stutz,

v „Zvezdi“ (Sternallee), hiš. št. 30 v Ljubljani.

Do sedaj nepreseženo!

Ces. in kralj.

pravo

izključ. privileg.

očiščeno

olje iz ribje masti

od

Viljema Maager-ja na Dunaji.

Od prvih medicinskih avtoritet preiskano, priporočeno in zapisano kot najčistejše, najboljšo, najnaravnejšo in priznato nauspešnišo zdravilo za **bolezni v prsih in plućah**, za škrofule, lišaj, gnojne bolečine, izpuške na koži, otekle bezgalke, slabotnost itd. se dobi pravo — steklenica à 1 gld. — ali v moji fabriški zalogi: **Dunaj, Bäckerstrasse Nr. 12**, ali v najbolj renomiranih lekarnah in specerijskih štacunah monarhije, tako med drugimi pri teh-le firmah: **Maribor**: J. D. Bankalarijeva vdova, A. W. König, lekar; **Gradec**: Ertl & Krepesch, D. Sigmund, M. Seiner, F. X. Seeger, trgovci, V. Grablowitz, lekar; **Celje**: F. Janesch, trg.; **Judenburg**: J. Postl, trg.; **Celovec**: Dr. P. Hauser-jevi dediči, A. Beinitz, F. Erwein, lek.; **Ljubljana**: Eggenbergerjeva vdova, Ot. Schenk, lek. P. Lassnik, M. Golob, trg.; **Ptuj**: G. Karagyena, A. E. Reithammer. (199—9)